

- Bỗng nhiên vào buổi chiều của một hôm, Thượng-Tọa Trí-Quang, Thượng-Tọa Thiện-Minh mời tôi lên tư-thất Cụ Chánh-Trị, Mai-Thọ-Truyền. Tại đây, Quý Thượng-Tọa yêu cầu tôi làm Trưởng-Ban Tổ-Chức, triệu tập Đại-Hội 11 Giáo-Phái, Hội-Đoàn trong Ủy-Ban Liên-Phái Bảo-Vệ Phật-Giáo hội họp để thành-lập Giáo-Hội Phật-Giáo Việt-Nam Thống Nhất. Quý Thượng-Tọa tha-thiết yêu-cầu tôi phải giữ chức-vụ lãnh-đạo đầu-tiên cho Giáo-Hội Phật-Giáo Việt-Nam Thống Nhất. Thượng-Tọa Trí-Quang trình bày sơ về tổ-chức Giáo-Hội Thống Nhất. Tôi trả lời Quý Thượng-Tọa rằng: "Quý Thượng-Tọa cho tôi biết về việc tổ-chức Đại-Hội, tôi vui lòng ký giấy triệu-tập Đại-Hội. Nhưng tôi không dám nhận ngôi vị lãnh-đạo đầu tiên của Giáo-Hội mới, vì tôi nhận thấy rằng, tuổi tôi còn ít, tài-đức thiếu, nhất là hoàn cảnh di-cư từ Bắc vào Nam, thiếu thốn đủ mặt, hậu-thuần của Tăng, tín-dồ không có, làm sao dám-nhận ngôi vị quan-trọng ấy được. Chức-vị đó xin các vị miền Trung, miền Nam nhận lãnh." Tôi nhất mực từ chối và chỉ nhận việc tổ-chức Đại-Hội mà thôi.

- Trở về chùa Xá-Lợi, triệu-tập 11 Giáo-Phái, Hội-Đoàn về họp tại chùa Xá-Lợi từ ngày 30-12-1963 đến ngày 4-1-1964. Bản Hiến-Chương Giáo-Hội Phật-Giáo Việt-Nam Thống Nhất của Thượng-Tọa Trí-Quang soạn thảo được chấp nhận, bản Hiến-Chương của Thượng-Tọa Đức-Nhuận bị loại. Cụ Mai-Thọ-Truyền làm Chủ-Tịch Ban Thảo-Hiến.

- Sau khi Đại-Hội chấp nhận Bản Hiến-Chương Giáo-Hội mới. Đại-Hội suy tôn Hòa-Thượng Thích-Tịnh-Khiết lên ngôi vị Tăng-Thống với nhiệm kỳ 4 năm thuộc Giáo-Phái Bắc-Tông. Và, 4 năm kế tiếp, ngôi vị Tăng-Thống thuộc về Giáo-Phái Nam-Tông. Bầu-cử Viện-Hóa-Đạo 12 người, trong đó

Đại-Hội bầu tôi đảm-trách chức-vụ Viện-Trưởng Viện Hóa-Đạo Giáo-Hội Phật-Giáo Việt-Nam Thống Nhất với nhiệm kỳ 2 năm.

- Trước sau tôi nhất mực từ chối chức-vụ Viện-Trưởng Viện Hóa-Đạo, mà chỉ mong về tĩnh-tu, dịch kinh. Nhưng, cho đến ngày 13-1-1964, Hòa-Thượng Thích-Tịnh-Khiết tha-thiết khuyên tôi dám-nhận chức vụ ấy, mãi mãi tôi mới vâng lời.

- Tôi là một vị Tăng miền Bắc cùng sống trong Viện Hóa-Đạo gồm có 12 vị. Tôi không khác một con ếch bỏ trong giỏ cua. Tôi tận lực làm việc không mong một chút danh lợi nào, nhưng tôi bị chèn ép đủ mọi mặt, đến nỗi nhiệm kỳ 2 năm, mà tôi phải xin nghỉ 7 lần, cuối cùng Hòa-Thượng Tăng-Thống khuyên tôi, tôi lại phải vâng lời. Ngoài sự bị chèn ép, còn một nỗi khó-khăn bởi Hiến-Chương do Thượng-Tọa Trí-Quang chủ-trương áp đặt. Hiến-Chương Giáo-Hội Phật-Giáo Việt-Nam Thống Nhất chủ trương xóa bỏ các Giáo-Phái, Hội-Đoàn, mà chỉ cần giám-hộ các chùa, thu-nạp Tăng Ni, Phật-tử vào trong khuôn khổ Giáo-Hội của mình và đặt dưới sự điều hành của Viện Hóa-Đạo gồm 12 nhân-vật mà thôi. Do đó, khi tôi dám-nhận trọng-trách thực-hiện Hiến-Chương thì Thượng-Tọa Giới-Nghiêm, Tăng-Thống Giáo-Hội Tăng-Già Nguyên-Thủy Việt-Nam viết thư cho tôi, mặt sát thậm tệ và quyết định không gia-nhập. Các vị Thủ-Lãnh của các Giáo-Phái, Hội-Đoàn khác không chịu xóa bỏ, trực diện chỉ-trích hai chữ "Thống-Nhất" và cho là "Nhất-Thống". Các vị rút ra khỏi Giáo-Hội Phật-Giáo Việt-Nam Thống Nhất.

- Thời gian cầm quyền 3 tháng của Tướng Dương-Văn-Minh chưa giúp được gì về việc ra sắc-luật công nhận Giáo-Hội Phật-Giáo Việt-Nam Thống Nhất.